

ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΑΣ

Καθ. Αγνή Βλαβιανού Αρβανίτη

*Πρόεδρος και Ιδρύτρια της Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής
και του Ελληνικού Παραρτήματος της Λέσχης της Ρώμης
Τιμ. Βάσσου 10, Αθήνα 11521 Τηλ.: 2106432419, Fax: 2106426221
e-mail: ava@biopolitics.gr www.biopolitics.gr www.clubofrome.gr*

Ολυμπιακές αξίες – φάρος για το μέλλον

Για να οικοδομήσουμε μια χιλιετία ελπίδας και να πορευθούμε δημιουργικά προς το μέλλον, χρειάζεται να αντλήσουμε από το παρελθόν. **Ένα δέντρο χωρίς βαθιές ρίζες δεν μπορεί να μεγαλώσει και να δώσει καρπούς.** Η Ολυμπία, ένας από τους σημαντικότερους ιερούς χώρους στην αρχαία Ελλάδα, ήταν αφιερωμένος στον πατέρα των θεών, τον **Ολύμπιο Δία**, ο οποίος, σύμφωνα με τον μύθο, καθιέρωσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες όταν νίκησε τον πατέρα του τον Κρόνο. Μία άλλη εκδοχή, θέλει τους Ολυμπιακούς Αγώνες να τους καθιέρωσε ο Ηρακλής προς τιμή του Δία, αφού κατέλαβε το βασίλειο της Ήλιδας. Ο **ποταμός Αλφειός** είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τους μύθους αυτούς.

Σήμερα, που η ανθρωπότητα έρχεται αντιμέτωπη με **μια παγκόσμια κρίση ηγεσίας**, η έμπνευση από τον μύθο και η **θετική και δημιουργική διάθεση του Ολυμπιακού πνεύματος**, μπορούν να δώσουν **ώθηση σ'ένα νέο όραμα ελπίδας και συνεργασίας**. Γιατί να υπάρχουν **ηθικές δεσμεύσεις** όπως ο **Όρκος του Ιπποκράτη** στην ιατρική και όχι στο τραπεζικό σύστημα, στην ενέργεια, στις μεταφορές, στις επικοινωνίες; Πώς μπορούμε να συμπεριλάβουμε **κάθε άτομο και κάθε ειδικότητα στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής** και πώς μπορούμε να θέσουμε ως προτεραιότητα την ευθύνη αυτή; Μήπως οι διεθνείς οργανισμοί μπορούν να εξελιχθούν σε θεσμούς που να αποτελούν πηγή έμπνευσης και να βοηθήσουν να **αντιστραφεί η κρίση σε επίπεδο ηγεσίας**;

Για να προωθήσει τις διαστάσεις αυτές, η **Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής – πολιτική με τον βίο και το περιβάλλον στο επίκεντρο της λήψης αποφάσεων** – διοργάνωσε ένα **διεθνές συνέδριο στην Αρχαία Ολυμπία το 1999** (<http://biopolitics.gr/publications/proceedings/bio-environment-bio-culture-olympic-values-for-the-new-millennium/>). Στο συνέδριο συμμετείχαν ακαδημαϊκοί, επιστήμονες, διπλωμάτες, επιχειρηματίες και άλλες προσωπικότητες διεθνούς κύρους, οι οποίοι αντάλλαξαν απόψεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την **υιοθέτηση πολιτικής με προοπτική χιλιετίας**. Επίσης, για να ενισχύσει την νέα γενιά και να **εμφυσήσει ένα όραμα ελπίδας στους νέους**, η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής διοργανώνει **από το 1995 τις Βιο-Ολυμπιάδες των Νέων** στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας. Στις μοναδικές αυτές εκδηλώσεις συμμετέχουν χιλιάδες νέοι, προβάλλοντας με δημιουργικότητα και καινοτομία νέες διαστάσεις για το μέλλον.

Στην κρίσιμη εποχή που διανύουμε πρέπει να αναπτύξουμε **περισσότερο δίκαιες και ηθικές κοινωνίες**. Είναι επιτακτική η ανάγκη να **εξοικονομήσουμε χρόνο κινητοποιώντας τα κέντρα λήψης αποφάσεων και τους διαθέσιμους πόρους**. Για να **αναχαιτίσουμε την κλιματική αλλαγή** που απειλεί την συνέχιση του βίου στον πλανήτη μας, είναι καιρός να αποκοπούμε από τα συστήματα και τις πολιτικές του παρελθόντος, όπου το διαίρει και βασιλεύει θεωρούνταν έξυπνη πρακτική, και οι παγκόσμιοι ηγέτες να ενώσουν τις δυνάμεις τους με βάση ένα **κοινό όραμα «βιοδιπλωματίας» για την προστασία του βίου**.

Η συνεργασία μεταξύ όλων των τομέων – των επιστημών, της πολιτικής, της διπλωματίας και των τεχνών – μπορεί να **λειτουργήσει ως καταλύτης** για την εισαγωγή αξιών για την προστασία του περιβάλλοντος σε κάθε ειδικότητα. **Η βιοθεώρηση της τεχνολογίας, μέσω της θέσης, αντίθεσης και σύνθεσης νέων αξιών**, μπορεί να επιφέρει αυτή την αλλαγή και να αποτελέσει τον **μοχλό ανύψωσης του πνεύματος** σε παγκόσμιο επίπεδο. Το **Διεθνές Πανεπιστήμιο για το Βιο-Περιβάλλον, το οποίο ίδρυσε η Β.Ι.Ο. το 1990** αποσκοπεί στην εισαγωγή περιβαλλοντικών αξιών σε κάθε ειδικότητα. Διαμέσου ενός εκτενούς **προγράμματος διαδικτυακών μαθημάτων**, τα οποία διατίθενται εντελώς δωρεάν με συμμετοχή από **139 χώρες**, αποσκοπούμε να φέρουμε την πρόοδο και τη μάθηση κοντά σε κάθε πολίτη της γης.

Η ακόρεστη επιδίωξη οικονομικής ισχύος οδήγησε στην **λησμόνηση της αξίας της ελπίδας, της συνεργασίας και της αμοιβαίας κατανόησης**. Η νέα πρόκληση είναι να καταφέρουμε να εμπνεύσουμε το **1% του πληθυσμού που κατέχει το 50% του παγκόσμιου πλούτου** ώστε να δεσμευτεί οικιοθελώς ότι θα επενδύσει στην **εξασφάλιση της συνέχισης του βίου στον πλανήτη μας**. Οι δυνατότητες είναι απεριόριστες: **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθαροί ωκεανοί, τεχνολογίες που σέβονται το περιβάλλον, την υγεία, την εκπαίδευση, καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για όλους**. Το τεράστιο κεφάλαιο, αν χρησιμοποιηθεί σοφά, μπορεί να επιταχύνει τις απαιτούμενες ενέργειες για την διάσωση της βιοποικιλότητας, την προστασία του βίου και την βελτίωση της ποιότητας ζωής σε ολόκληρο τον πλανήτη. **Αυτή είναι η πιο επικερδής επένδυση για το μέλλον**.

Ολυμπισμός και περιβάλλον – ο άθλος ως παγκόσμιο επίτευγμα

Στην αναζήτηση τρόπων υπέρβασης της παρούσας κρίσης και της επίτευξης περιβαλλοντικής αρμονίας και ειρήνης, οι **Ολυμπιακές αξίες και τα ιδεώδη που πρεσβεύει ο Ολυμπισμός** μπορούν να αποτελέσουν το **ηθικό και πολιτιστικό υπόβαθρο όλης της ανθρωπότητας**. Το όραμα αυτό μπορούν να το προσφέρουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, ως πρότυπο ευγενούς άμιλλας, και κυρίως ως πρότυπο δημιουργικής προσφοράς ολόκληρης της ανθρωπότητας. Με τους Ολυμπιακούς Αγώνες **κάθε άτομο έχει τη μοναδική ευκαιρία να δώσει ένα δυναμικό παρόν**. Γιατί να **περιορίζεται αυτή η δυνατότητα μόνο στους αθλητικούς στίβους**; Οι καταστροφές του περιβάλλοντος μας ξεπερνούν και, εάν δεν υπάρξει έγκαιρη και παγκόσμια κινητοποίηση και δράση από κάθε τομέα και κάθε ειδικότητα, σε λίγο μπορεί να είναι πλέον πολύ αργά.

Ο αθλητισμός προέρχεται από τη λέξη «**άθλος**» που **σημαίνει επίτευγμα, σωματικό και πνευματικό**. Μαζί με τα σωματικά επιτεύγματα λοιπόν, οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να προωθούν και κάθε άλλη δημιουργική δραστηριότητα. Στους

Ολυμπιακούς Αγώνες η ανθρωπότητα αγωνίζεται μαζί ξεπερνώντας φραγμούς και σύνορα. **Τα κοινά ιδανικά του Ολυμπισμού ενώνουν όλους τους πολίτες.** Το περιβάλλον, όπως και ο μύθος, δεν γνωρίζει γεωγραφικά όρια, Βορρά-Νότο, αναπτυγμένες-αναπτυσσόμενες χώρες. Οι καταστροφές είναι κοινές για όλους, γι' αυτό και οι προσπάθειες να τις αναχαιτίσουμε πρέπει να είναι κοινές.

Οι Ολυμπιάδες, ένα παγκόσμιο γεγονός, είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με το περιβάλλον γιατί προσφέρουν τη μοναδική ευκαιρία να συσπειρωθεί όλη η ανθρωπότητα για τη διάσωση του αγαθού του βίου στον πλανήτη μας. Η **εισαγωγή περιβαλλοντικών αξιών στους Ολυμπιακούς Αγώνες** αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προτάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής από την ίδρυσή της. Στην πρόταση αυτή, η οποία **από το 1992** τυγχάνει ευρείας **υποστήριξης** από μέλη της **Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, προέδρους ακαδημιών και πανεπιστημίων, διπλωμάτες, βουλευτές, επιστήμονες, επιχειρηματίες, και άλλες κορυφαίες προσωπικότητες από 175 χώρες,** η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής προωθεί τα ιδανικά που πρεσβεύει ο Ολυμπισμός ως όχημα για την **γενικότερη αφύπνιση όλης της ανθρωπότητας** (http://biopolitics.gr/biowp/wp-content/uploads/2014/02/env_Olympics_supporters.pdf).

Βιο-θεώρηση της τεχνολογίας – διαχρονική προσφορά της Ελλάδας

Η **ξέφρενη πορεία της σύγχρονης τεχνολογίας και η έλλειψη μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής πολιτικής** έχουν οδηγήσει την ανθρωπότητα σε σοβαρά αδιέξοδα. Η κοινωνία μοιάζει με ανεστραμμένη πυραμίδα και κινδυνεύει να καταρρεύσει λόγω της κρίσης αξιών που επικρατεί. Στο **βωμό του αλόγιστου οικονομικού κέρδους θυσιάστηκαν το περιβάλλον, ο πολιτισμός, οι ηθικές αξίες,** ενώ η ανθρωπότητα στερείται ενός οράματος ελπίδας που θα την βοηθήσει να ξεπεράσει τα αδιέξοδα. Το όραμα αυτό μπορεί να το προσφέρει η **βιο-θεώρηση της τεχνολογίας που θα πηγάζει από τον Ελληνικό χώρο.**

Όπως προτείνει από το 1985 η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής, η Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει ένα ιδεώδες διεθνές κέντρο για τη χάραξη νέων κατευθύνσεων για το μέλλον. Η πολιτιστική προσφορά, καθώς και η γεωγραφική θέση και το κλίμα της Ελλάδος, αποτελούν έναν ιδανικό **τόπο συνάντησης των ειδικών για την επανεξέταση της επιστημονικής και οικονομικής προόδου** με στόχο την προστασία της ζωής στον πλανήτη μας. Σε μια διαλεκτική ανταλλαγή απόψεων θα παρουσιάζεται η θέση και η αντίθεση, με σκοπό τη σύνθεση νέων αξιών για το μέλλον. Για παράδειγμα:

- Οι Δελφοί μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για τις διεθνείς σχέσεις και τη διπλωματία.
- Η Θεσσαλία για τη γεωργία.
- Η Κρήτη για την αρχιτεκτονική.
- Η Ικαρία για την αεροναυπηγική.
- Η Επίδαυρος και η Κως με τα περίφημα Ασκληπιεία για τις ιατρικές επιστήμες.
- Η Ρόδος, το νησί του Ήλιου, για τον τουρισμό.
- Η Δωδώνη, το αρχαιότερο μαντείο, για τις κοινωνικές επιστήμες.
- Η Ολυμπία για τον αθλητισμό.

Στόχος είναι η πρωτοβουλία αυτή να συμπεριλάβει κάθε γωνία της χώρας μας αντλώντας από την πλούσια πολιτιστική, ιστορική και μυθολογική παράδοση. Έτσι η

Ελλάδα, αξιοποιώντας τον μύθο και το βαθιά ριζωμένο παρελθόν, μπορεί να γίνει το κέντρο για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών με παγκόσμια εμβέλεια.

Το μονοπάτι του μύθου

Ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας έχει το **μονοπάτι των θεών και των ηρώων** – το μονοπάτι του Δία και της Ήρας, του Ερμή, του Απόλλωνα, της Άρτεμης, των Νυμφών, του Ηρακλή, της Αφροδίτης. **Η διαχρονική προσφορά της Ελληνικής γης, της ιστορίας και της λαογραφικής παράδοσης** διαγράφονται στα μέρη απ' όπου πέρασε ο Διόνυσος, η λατρεία του οποίου αναπτύχθηκε στη Θράκη και σταδιακά εξαπλώθηκε σε όλη την Ελλάδα. Διαγράφονται στην Πελοπόννησο, τον ιερό τόπο της Ήρας και της Άρτεμης, στην Κρήτη όπου γεννήθηκε και ανατράφηκε ο Δίας, στα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου απ' όπου πέρασαν θεοί, αλλά και πολλοί ήρωες όπως ο Περσέας, ο Θησέας, ο Ιάσων με τους Αργοναύτες, καθώς κι ο Οδυσσέας.

Ο Πάνας, ο τραγοπόδαρος θεός των δασών, των βράχων και των φαραγγιών, φυσά τον αυλό του και παίζει με τις νύμφες. Πολυάριθμα σπήλαια αφιερωμένα στον Πάνα βρίσκονται στα περισσότερα ελληνικά βουνά. Η Αθηνά, από τις αγαπημένες θεές των αρχαίων Ελλήνων, είχε πάνω από διακόσιες προσωνομίες στα διάφορα μέρη της Ελλάδας. Η λατρεία της Δήμητρας και της Περσεφόνης, με καθαρά αγροτικό χαρακτήρα, παρόλο που ήταν περισσότερο διαδεδομένη στην Αττική, είχε ως αφετηρία τις εύφορες πεδιάδες της νότιας Θεσσαλίας και εξαπλώθηκε σε όλο τον ελληνικό χώρο. Οι Νηρηίδες, οι όμορφες νύμφες της θάλασσας, ήταν οι πενήντα κόρες του Νηρέα και της Ωκεανίδας Δωρίδας. Σταματούσαν ή τάραζαν τα κύματα, προστάτευαν τα λιμάνια, τα παράλια και την αλιεία, και λατρεύονταν κυρίως στα νησιά. **Από τη μυθολογία και τις παραδόσεις, νέες διαστάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και πολυάριθμες ευκαιρίες για τουριστική ανάπτυξη μπορούν να αξιοποιηθούν.**

Μύθος και βίος – όραμα χιλιετίας

Σύμφωνα με τη μυθολογική παράδοση, κάθε εννιά χρόνια, ο βασιλιάς Μίνωας ανέβαινε στον Ψηλορείτη, στη σπηλιά, όπου μεγάλωσε ο Δίας. Παρέμενε εκεί για πολύ καιρό και όταν επέστρεφε στο λαό του έφερνε πάντοτε μαζί του μια σειρά από νέους νόμους, αναθεωρώντας τους παλαιότερους. Λέγεται ότι ο Δίας, όχι μόνο έδινε στον Μίνωα τους αναθεωρημένους νόμους αλλά διαπαιδαγωγούσε και τον ίδιο, διδάσκοντάς τον πώς να κυβερνά με δικαιοσύνη και παρρησία.

Ο μύθος σήμερα είναι περισσότερο επίκαιρος παρά ποτέ. Η ανθρωπότητα πλήττεται από κρίση αξιών και χρειάζεται επειγόντως η επαναξιολόγηση και η αναθεώρηση όλης της δομής της κοινωνίας. Από την αλόγιστη καταστροφή του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή, το αγαθό του βίου απειλείται και η συνέχιση της αλυσίδας της ζωής στον πλανήτη μας κινδυνεύει να διακοπεί. **Η παγκόσμια ηγεσία χρειάζεται ένα νέο όραμα για να προλάβουμε τις καταστροφές και να συνεισφέρουμε όλοι στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας ελπίδας.**

Η διαχρονική αξία του μύθου είναι πηγή έμπνευσης. Οι τεχνολογικές επιτεύξεις μοιάζουν πράγματι απίθανες, καθώς ο ταχύς ρυθμός της προόδου απεικονίζει τη μυθολογία. Η επιστήμη, ο **Προμηθεύς του σήμερα**, με ευαισθησία και προφητικές ικανότητες παρέχει το φως και τη φωτιά, αγωνίζεται για την αποκάλυψη των σπόρων

της αληθείας, ανοίγοντας το δρόμο μιας νέας εποχής. Στο δράμα της ιστορίας, η τεχνολογική και η οικονομική πρόοδος κλείνουν την αυλαία του θεάτρου του σήμερα και ανοίγουν μία πανοραμική όψη της πορείας της γνώσης στο αύριο. Αλλά με την αυξανόμενη πρόοδο και τον υψηλό βαθμό εξειδίκευσης πολλαπλασιάζονται και οι καταστροφικές τάσεις, **Σαν τον Φαέθοντα, οδηγούμε το πύρινο άρμα του Ήλιου, κατασκευασμένο από τον Ήφαιστο με όλους τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, άπειροι και ριψοκίνδυνοι. Θα έχουμε την ίδια τύχη με τον Φαέθοντα και θα τσουρουφλίσουμε τη Γη ή θα μπορέσουμε να αναχαιτίσουμε την ξέφρενη πορεία του άρματος και θα προλάβουμε την καταστροφή;**

Δεν μπορούμε να αφήνουμε τον χρόνο να κυλά και τις περιβαλλοντικές καταστροφές να μας ξεπερνούν. Οι σωστές αποφάσεις μπορούν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την καλύτερη κατανόηση του βίου και την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και περιβάλλοντος. **Η συνεργασία τέχνης και τεχνολογίας δύναται να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της κρίσης αξιών που χαρακτηρίζει την εποχή μας και να προσφέρει το απαραίτητο όραμα για το σεβασμό προς το περιβάλλον και τη ζωή και την ανάπτυξη της παγκόσμιας συνεργασίας και κατανόησης.**

Στα πλαίσια των αμέτρητων νέων προκλήσεων, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε ότι οι διαχρονικές αξίες του βίου, που διαμέσου της μυθολογίας σώθηκαν μέσα στους αιώνες, μπορούν να μας βοηθήσουν να επιτύχουμε την περιβαλλοντική αρμονία σε συνδυασμό με την οικονομική ευημερία και ανάπτυξη. Με μία νέα αντιμετώπιση και **μέτρηση της έννοιας του κέρδους, η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της ανθρωπότητας θα αποτελέσουν τα στιβαρά θεμέλια της παγκόσμιας κοινωνίας.** Οι ενωτικές διαστάσεις του Ολυμπισμού και του περιβάλλοντος, που πηγάζουν από το **βαθιά ριζωμένο παρελθόν,** μας δίνουν **έμπνευση για το παρόν και κρατούν το κλειδί του μέλλοντος.**

Το θρόισμα κάθε φύλλου ελιάς από την Ολυμπία φέρει πολλές αναμνήσεις. Οι αναμνήσεις αυτές με τον άνεμο και το φως είναι καιρός πια να σκορπιστούν σε όλη τη γη. Είναι περισσότερο **αναγκαίο σήμερα παρά ποτέ άλλοτε να ξεκινήσει από τον Ελλαδικό χώρο η πνευματική αναγέννηση της ανθρωπότητας,** και να οικοδομηθεί η κοινωνία της χιλιετίας σύμφωνα με τα Ολυμπιακά ιδεώδη.

Χιλιετία της Ειρήνης

*Ακούς τον ήχο του γκογκ
να πάλλεται στην ανατολή της νέας χιλιετίας*

*Βλέπεις τα λαμπεριά αστέρια
να στέλνουν μηνύματα φωτός και ελπίδας*

*Νοιώθεις την αναπνοή κάθε όντος του πλανήτη μας
τα κύματα της αγάπης,
τα ψιθυρίσματα της ζωής*

*Ακούς τον κτύπο της καρδιάς σου
να μας αγκαλιάζει όλους με θέρμη*

*Συμμετέχεις στο νέο όραμα της χαράς,
ειρήνης και αρμονίας*

Αγνή Βλαβιανού Αρβανίτη, 1999